

Apollos v Korintě a Pavel v Efezu

Javorník, 27. 3. 2011

Čtení: Sk 19, 8 – 20; **Text:** Sk 18, 23 – 28

Mezitím přišel do Efezu Žid jménem Apollos, původem z Alexandrie, muž vzdělaný a výmluvný, který dovedl přesvědčivě vykládat svaté Písmo. Byl už poučen o cestě Páně, mluvil s velkým nadšením a učil přesně o Ježíšovi, ale znal jenom křest Janův. Začal neobroženě vystupovat v synagóze. Když ho uslyšeli Priscilla a Akvila, vzali ho k sobě a ještě důkladněji mu vložili Boží cestu. Bratři ho také povzbudili v jeho úmyslu vypravit se do Achaje a napsali tamějším učedníkům doporučující dopis. Když tam Apollos přišel, z milosti Boží velmi prospěl těm, kteří uvěřili. Ve veřejných rozpravách překonával židy přesvědčivými důkazy z Písem, že Mesiáš je Ježíš.

Milé sestry, milí bratři, budu dnes opět reprízovat jedno své staré postní kázání, protože žádné nové poselství prostě nemám. A navíc mě vždy znovu oslovuje. V tom biblickém textu nacházíme zajímavou směsici lidí a širokou škálu odstínů víry od zdravé víry až po pověru, od zbožnosti až po bezbožnost. A to vše se promítá do vzájemných vztahů, někdy destruktivně, jindy pozitivně. Tím vším to může být zajímavé i pro nás, kteří také neustále řešíme, jak s kým vycházet.

První, co je třeba si uvědomit, je skutečnost, že křesťanství nutně přináší do společnosti dělení. Prostě jedni uvěří, druzí neuvěří. Tak působila už Ježíšova kázání, pak kázání apoštolů a působí tak kázání evangelia dodnes. Víra však dovede také spojovat, a to dokonce i tam, kde by jinak mohlo nastat rozdělení.

Podívejme se na jednotlivé případy, které v textu máme. Nejprve Apollos. Vzdělaný žid, obratný řečník, který dovedl přesvědčivě vykládat Písmo svaté. Přišel z egyptské Alexandrie. To bylo centrum vzdělanosti. „Univerzitní město.“ Apollo už znal křesťanství. Tehdy se nazývalo „cesta Páně“. Čteme, že byl velmi horlivý, nadšený a učil velmi přesně o Ježíšovi. Dalo by se říci, že bylo radost chodit na jeho kázání. Až do chvíle, než začal kázat o křtu. V tom měl jisté mezery, protože znal jen křest Janův. Jan křtil ty, kteří se odvrátili od svých hříchů a vybízel lid, aby uvěřili v toho, který přijde po něm - v Ježíše. Byl to křest pokání – křest pouze jako potvrzení lidského rozhodnutí už nehřešit. Ale křest v Ježíšovo jméno je současně potvrzením, že Bůh nám skutečně uděluje milost, že skutečně naše hříchy smývá. Křest v Ježíšově jménu je mnohem víc, než jen znamením lidského pokání. Ježíšův křest je zároveň znamením udělení Boží milosti a daru Ducha svatého, Ducha Kristova. To je potřeba si uvědomit. To je potřeba jasně lidem zvěstovat. Ale Apollos to nekázal. Jednoduše proto, že to neznal.

A tady, bratři a sestry, je moje první zastavení. Co uděláte, když máte pocit, že někdo neříká nebo nedělá věci dost dobře, nebo dokonce, když máte za to, že v něčem nemá pravdu? Někdo třeba odpoví: „Tak, zašel bych za ním a promluvil si s ním o tom.“ Když se to takto řekne, tak to zní hezky. Ale jak to děláte skutečně? Často to vypadá jinak. Zpravidla se na takového člověka zlobíme, ať už skrytě nebo zjevně. A pak to promluvení si s ním podle toho vypadá. Rozhodně však takový rozhovor nevyvolá dojem, že chceme dotyčnému pomoci. V jiném případě pokládáme za jaksi bezpečnější, promluvit si o tom s kdekým jiným, jenom propánakrále ne s tím dotyčným člověkem. To je také špatně, ale děláme to tímto způsobem občas všichni. Někdy stačí jedno nepochopené slovo a už si děláme o druhém svůj úsudek či dokonce předsudek. Ještě snad v tom lepším případě si svůj názor necháme pouze pro sebe. V tom horším se snažíme, aby i druzí viděli dotyčného tak, jak ho vidím já.

Ale vraťme se zpátky k textu. Apollos kázal pěkně. Byl ve svém kázání docela přesný. Ale neměl ve všem ještě dostatečné poznání.

Mezi posluchači byli Pavlovi známí, manželé Akvila a Priscilla. Viděli Apolla, jaký je dobrý kazatel, jak přesvědčivě dokáže mluvit a že má ve své službě naději na úspěch. Ale viděli také, že nekáže přesně totéž co jejich učitel, apoštol Pavel. Teď velice záleželo na tom, co udělají. Mohli jeho učení zpochybnit, nejlépe nějakou sborovou šeptandou, a mohli ho zcela znemožnit před celým sborem. Mohli si připravit půdu a pak veřejně vyrukovat s obviněním, že Apollos nekáže tak správně, jako Pavel. A myslím si, že by se jim to klidně mohlo podařit. Ale bylo by to správné a prospěšné? V církevní praxi by to jistě nebylo nic neobvyklého. Ale Akvila s Priscillou se tu zachovali opravdu příkladně. Za prvé: K tomu, co se jim na Apollovi nezdálo, se nepostavili lhostejně. Nenechali to jednoduše být. Ale, za druhé, to nerozšiřovali pokoutně kolem sebe. Co tedy udělali? Vzali ho k sobě a ještě důkladněji mu vložili Boží cestu. Prostě pozvali ho soukromě k sobě na návštěvu, možná na večeri, nebo někam do Korintské kavárny, aby s ním o samotě probrali všechno, co měli na srdci. Co tento způsob jednání prozrazuje? Jednak úctu, respekt, je to taktní, korektní, žádná podpásovka, a hlavně je z toho cítit láska. Díky tomuto jednání Akvily a Priscilly nevznikl ve sboru konflikt; alespoň prozatím. Později čteme v Pavlových listech, jak se Korintský sbor zmítal ve všelijakých sporech a svárech. Ale zde v tomto textu si všimněte, kolik místa věnuje Lukáš tomu, aby Apolla vykreslil pozitivně. A ke cti Apollově slouží i to, že on, jako vzdělaný a výmluvný člověk, přijal poučení od dvou řemeslníků,

kteří vyráběli stany. Dále můžeme číst, jak bratři ve sboru Apolla povzbuzují. Asi to po rozhovoru s Akvilou a Priscillou hodně potřeboval, a vystavili mu dokonce doporučující dopis pro jeho cestu po sborech v Achaji, kam měl v úmyslu se vypravit. My v tomto oddíle můžeme nalézt hodně poučení o tom, jak se vzájemně podpírat, jak vyjasňovat situace, jak předcházet konfliktům ve sboru. A je pak z toho požehnání a radost pro všechny.

Pak tu máme druhý příklad. Z Efezu. Tentokrát s apoštolem Pavlem. Tam to tak dobře nedopadlo. V Efezu Pavel „neohroženě působil po tři měsíce; rozmlouval s lidmi a přesvědčoval je o království Božím. Protože však někteří tvrdošijně trvali na svém a nedali se přesvědčit, ba dokonce cestu Páně přede všemi tupili, oddělil se Pavel od nich, odvedl s sebou i učedníky a začal denně mluvit v přednáškové síni filosofa jménem Tyrannos.“ K čemu tady došlo? Pavel tři měsíce káže v synagoze. Rozmlouvá s jednotlivými lidmi v osobních setkáních a rozhovorech. Přesvědčuje o Božím království. A přesto u některých lidí prostě nemá úspěch. Pořád na někoho naráží. Když káže, jiní jeho křesťanskou víru přede všemi tupí.

Pavel je trochu v jiné pozici, než Apollos. Pavel káže, dalo by se říct, v souladu s křesťanským učením. Ale zároveň se setkává s tím, co právě Apollos od Akvilly a Priscilly nezažil. Že někdo jeho zvěst veřejně tupí. Co může v takové chvíli apoštol udělat? Káže, rozmlouvá, přesvědčuje, ale stále naráží na odpor. Tento stav nemá smysl udržovat do nekonečna. Tři měsíce a dost. Pavel to vzdává. Pokračovat ve vzájemném narážení na sebe by bylo jen ke škodě evangelia. A tak se Pavel od synagogy oddělil a začal denně mluvit v přednáškové síni filosofa jménem Tyranos. Přirozeně, že s ním ze synagogy odešli i další učedníci, což ostatní, kteří zůstali, jistě nesli nelibě. Pavel nepohrdl sekulární půdou, dokonce mu nevadilo pronajmout si prostory filosofa, kterému navíc říkali Tyranos /česky Tyran/. Tyran byl k Pavlovi vstřícnější než jeho protivníci v synagoze. A dva roky takto Pavel v Efezu působil, takže všichni obyvatelé provincie Asie mohli slyšet slovo Páně, židé i pohané.

A teď tam čteme cosi zvláštního, co nás i trochu dráždí a provokuje. Pavel tam provádí něco s těmi šátky. Dotýká se šátků a zástěr, lidé je pak odnášejí k nemocným a zlí duchové je opouštějí. Není to nějaké divné čarování?

A pak hned vzápětí čteme, že také někteří židovští zaříkávači, kteří cestovali od města k městu, pokusili se užívat ke svému zaklínání – co nějaké šátky! Rovnou jméno Pána Ježíše. To je snad křesťanstější než šátky a zástěry, ne? A tak nad těmi, kteří byli posedlí zlými duchy, říkali: „Zaklínáme vás Ježíšem, kterého káže Pavel.“ Tak to dělalo sedm synů Skévy, prý židovského velekněze. Ale zlý duch jim řekl: „Ježíše znám a o Pavlovi vím. Ale kdo jste vy?“ Tu člověk, v kterém byl ten zlý duch, se na ně vrhl, všechny je přemohl a tak je zřídil, že z toho domu utekli nazí a plní ran.

Bratři a sestry, co nám tu chce Lukáš touto skladbou vyprávění naznačit? Kdo jsme my? To je otázka na nás. Co jsi? Na čí straně stojíš? Jsi s námi nebo s nimi? Pavel byl jasný. Byl jasně čitelný i pro demony. A ti jasně věděli – od Pavla radši dál, s ním nechceme nic mít, a houfně opouštěli nemocné, stačilo, když jen spatřili Pavlovy šátky. Věděli, že za Pavlem stojí někdo strašně silný, někdo, na koho nemají. Ale synové Skévy? Těm nepomohla ani magická sedmička, ani braní Božího jména nadarmo, protože neměli Ducha Kristova. A kdo nemá Ducha Kristova, ten není jeho, čteme v Písmu. Proto byli proti démonickým silám zcela bezmocní a museli utéct s hanbou. Pán Ježíš o tom jednou mluvil: „Mnozí mi řeknou v onen den: `Pane, Pane, což jsme ve tvém jménu neprorokovali a ve tvém jménu nevymítali zlé duchy a ve tvém jménu neučinili mnoho mocných činů? A tehdy já prohlásím: `Nikdy jsem vás neznal; jděte ode mne, kdo se dopouštíte nepravosti.‘“

Bratři a sestry, jak my používáme jméno Ježíš? Kolik je lidí, kteří se ohánějí Ježíšem, případně i Marií a nejlépe i Josefem, když se dostanou do úzkých! Kolik z nás užívá jména Ježíše Krista ne třeba k zaklínání ale dokonce ke klení! Někteří odsuzují mládež za jejich neustálé „vole, vole“ a přitom sami svým „Ježíši“ myslí v podstatě totéž! A řekněte sami: Co je horší - urážka zvířete nebo Boha? Jakou „úctu“ to asi vyjadřuje? I když mi samozřejmě zalichotilo, když mi jednou nějaká dáma řekla: „Ježíši, promiňte, já jsem vás nepoznala!“ To jsem si hned vysvětloval jako apoštol Pavel, který píše, že „na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně.“ /2K3,18/. My čteme, že po té, co se to stalo, tedy s těmi nahými běžci, tak „na všechny padla bázeň a jméno Pána Ježíše bylo ve velké úctě.“

A ten dnešní text končí tak, jak by mělo postní kázání končit: Výzvou k praktickému pokání. Alespoň nám stavi před oči jeden příklad za všechny: „Přicházeli i mnozí z těch, kteří uvěřili, a přede všemi vyznávali, že také oni dříve používali zaklínání. Nemálo pak těch, kteří se zabývali magií, přinesli své knihy a přede všemi je spálili. Jejich cena se odhadovala na padesát tisíc stříbrných. A tak mocí Páně rostlo a rozmáhalo se jeho slovo.“

Modlitba: *Pane Ježíši, veď nás k poznání sebe sama, našich zlobných skutků a k pravému pokání, které působí tvůj Duch. Prosíme, vysvobď nás z našich nevěrností a daruj nám smíření, pokoj a radost v Duchu svatém. Amen.*